

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Varaždin

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA NA PODRUČJU VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Varaždin, studeni 2016.

SADRŽAJ

	stranica
PREDMET I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE I POSTUPCI REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA	5
Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama	9
Registri i evidencije	12
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	15
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	29
OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA	31
OČITOVANJE SUBJEKTA REVIZIJE	33

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Varaždin

KLASA: 041-01/16-10-42
URBROJ: 613-07-16-32

Varaždin, 7. studenoga 2016.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA
MINERALNIM SIROVINAMA NA PODRUČJU VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Varaždinske županije (dalje u tekstu: Županije).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 29. ožujka do 7. studenoga 2016.

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije, koje je u nadležnosti Ureda državne uprave u Varaždinskoj županiji (dalje u tekstu: Ured državne uprave). Prema odredbama Zakona o rudarstvu (Narodne novine 56/13 i 14/14), Ured državne uprave je tijelo nadležno za rudarstvo za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije.

Revizijom je obuhvaćena provedba aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama (istraživanje i eksploataciju), naplatu prihoda od naknada za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, vođenje evidencija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina te sanacija prostora nakon završetka izvođenja rudarskih radova na području Županije od 2013. do 2015.

U svrhu ocjene učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, utvrđeni su sljedeći ciljevi:

- ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s donesenim propisima, planovima i unutarnjim procedurama vezanim uz koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina
- ocijeniti prikupljanje podataka o eksploataciji mineralnih sirovina
- ocijeniti dodjelu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima
- ocijeniti pravilnost obračuna naknade za mineralne sirovine
- ocijeniti provedbu nadzora nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknade za mineralne sirovine te izvršavanjem ugovora o dodjeli koncesija
- ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim međunarodnim revizijskim standardima vrhovnih revizijskih institucija, revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

U fazi planiranja i obavljanja pripremnih radnji za obavljanje revizije, analizirana je zakonska regulativa, podaci iz Rudarsko-geološke studije i Prostornog plana Županije o lokacijama predviđenim za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, podaci iz Registra koncesija koji vodi Ministarstvo financija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina na području Županije, podaci iz sudskog i obrtnog registra o koncesionarima i ovlaštenicima istražnih prostora i eksploatacijskih polja te drugi dostupni podaci.

U postupku revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize dokaza:

- proučeni su i analizirani zakoni i drugi propisi koji reguliraju gospodarenje mineralnim sirovinama, unutarnji akti te stručni članci
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa te unutarnjih akata
- analizirani su podaci i provjerena dokumentacija (planovi, rješenja, odluke, ugovori) vezana uz gospodarenje mineralnim sirovinama
- provjereno je prikupljanje podataka i vođenje propisanih registara, zbirki isprava i evidencija
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama
- pribavljena obrazloženja o pojedinim aktivnostima vezanim uz gospodarenje mineralnim sirovinama.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama. Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća pitanja:

- Je li izrađena rudarsko-geološka studija za Županiju te doneseni odgovarajući planovi i unutarnje procedure u vezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama?
- Je li ustrojen registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja i jesu li cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima?
- Dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima?
- Obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način te provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine?
- Provodi li se kontinuirani nadzor rada koncesionara i izvršavanja obveza rudarskog gospodarskog subjekta?
- Provode li se sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi?

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito**, ako su doneseni odgovarajući planovi i procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina, ako su ustrojeni registri i cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, ako je dodjeljivanje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina provedeno u skladu s propisima, ako se obračun i naplata naknada za mineralne sirovine obavljaju na propisani način, ako se provodi nadzor u svim fazama obavljanja rudarskih radova te ako je provedena sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđene određene slabosti i propusti koje ne utječu bitno na gospodarenja mineralnim sirovinama.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **djelomično učinkovito**, ako su utvrđeni nedostaci kod donošenja planova, dodjele koncesija, naplate prihoda, vođenja registra i cjelovitosti evidencija o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, provedbe odgovarajućeg nadzora i sanacije prostora.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **neučinkovito**, ako su potrebna znatna poboljšanja u postupcima dodjele koncesija, naplate naknade za koncesije, vođenju registra i odgovarajućih evidencija, uspostave odgovarajućeg nadzora u svim fazama istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina te postupcima sanacije prostora.

U nastavku se daju kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, prema područjima revizije.

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, prema područjima revizije

Područja revizije	Kriteriji
Normativno uređenje	<ul style="list-style-type: none"> ○ doneseni su godišnji i srednjoročni (trogodišnji) planovi davanja koncesija te dostavljeni Ministarstvu financija
Registri i evidencije	<ul style="list-style-type: none"> ○ vode se propisane evidencije u vezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama ○ podaci se sustavno i pravodobno prikupljaju i pravilno unose u propisane registre ○ evidencije su cjelovite i međusobno usklađene ○ provodi se nadzor nad dostavom i kvalitetom podataka ○ podaci za potrebe analize i izvješćivanja su točni i vjerodostojni ○ rudarski gospodarski subjekti, kao ovlaštenici istražnih prostora i eksploatacijskih polja dostavljaju nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina ○ koncesionari vode evidencije o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina te Uredu državne uprave dostavljaju podatke o godišnjoj eksploataciji
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	<ul style="list-style-type: none"> ○ zaposlen je dovoljan broj zaposlenika na poslovima iz područja rudarstva ○ zaposlenici su educirani za obavljanje poslova iz područja rudarstva ○ postupak pri dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina detaljno je propisan ○ raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripremne radnje propisane odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ postupci javnog nadmetanja radi davanja koncesije provode se na način propisan odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ redovito se prati izvršenje ugovora o koncesiji i aktivnosti koncesionara ○ obračun i naplata naknada za mineralne sirovine provodi se na propisani način ○ dostavljaju se podaci o otkopanoj/pridobivenoj količini te tržišnoj vrijednosti prodane mineralne sirovine ○ provjerava se realnost iskazivanja tržišne vrijednosti i količine otkopane/pridobivene mineralne sirovine ○ prati se plaćanje naknada za mineralne sirovine, poduzimaju se mjere naplate potraživanja te provjerava učinkovitost poduzetih mjera ○ obavljaju se kontrole eksploatiranih količina mineralnih sirovina koje su prijavili koncesionari ○ uspostavljena je učinkovita suradnja nadležnih tijela u svim aktivnostima vezanim uz eksploataciju mineralnih sirovina ○ sastavlja se godišnje izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara te se dostavlja Ministarstvu financija ○ o postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji obavještava se nadležno državno odvjetništvo ○ provodi se nadzor nad protupravnim eksploatacijama te mjere radi učinkovitog sprječavanja protupravnih eksploatacija ○ obračunava se naknada štete po osnovi otuđenja mineralne sirovine
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	<ul style="list-style-type: none"> ○ provodi se sanacija prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi tijekom izvođenja rudarskih radova na istražnom prostoru ili eksploatacijskom polju te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova ○ u postupku davanja koncesije utvrđuje se iznos troškova sanacije, pribavljaju se jamstva za troškove sanacije te se redovito provjerava valjanost jamstava ○ nadležna tijela provode nadzor nad provedbama sanacije ○ provode se izvanredne sanacije prostora kada ne postoji ili je nepoznata osoba koja je eksploatirala mineralnu sirovinu ○ poduzimaju se mjere radi sanacije prostora putem treće osobe, kada to ne učini rudarski gospodarski subjekt ○ poduzimaju se pravne radnje pred sudom radi prisilne sanacije

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA

Mineralne sirovine, odnosno rudno blago kao prirodno bogatstvo dobro je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku, koje, prema Ustavu Republike Hrvatske (Narodne novine 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14), ima njezinu osobitu zaštitu. Gospodarenje mineralnim sirovinama normativno je uređeno s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni Zakon o rudarstvu i Zakon o koncesijama (Narodne novine 143/12).

Zakonom o rudarstvu, koji je stupio na snagu u svibnju 2013., uređeno je gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanje i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izrada i provjera rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporabu rudarskih objekata i postrojenja, izrada rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerenja, sanacija otkopanih prostora, naknada za koncesiju, naknada štete, mjere osiguranja, sigurnosti i zaštite, stručna sprema za obavljanje određenih poslova u rudarstvu, upravni i inspeksijski nadzor, prekršajne odredbe i druga pitanja.

Mineralne sirovine, u smislu Zakona o rudarstvu, su:

1. energetske mineralne sirovine:
  - 1.1. ugljikovodici (nafta, prirodni plin, plinski kondenzat i zemni vosak)
  - 1.2. fosilne gorive tvari: ugljen (treset, lignit, smeđi ugljen, kameni ugljen), asfalt i uljni škrljavci; radioaktivne rude; geotermalne vode iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, osim geotermalnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke ili rekreativne svrhe i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama
2. mineralne sirovine za industrijsku preradbu: grafit, sumpor, barit, tinjci, gips, kreda, kremen, kremenji pijesak, drago kamenje, bentonitna, porculanska, keramička i vatrostalna glina, feldspati, talk, tuf, mineralne sirovine za proizvodnju cementa, karbonatne mineralne sirovine (vapnenci i dolomiti) za industrijsku preradbu, silikatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu, sve vrste soli (morska sol) i solnih voda, mineralne vode iz kojih se mogu pridobivati mineralne sirovine, osim mineralnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke i rekreativne svrhe ili kao voda za ljudsku potrošnju i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama, brom, jod, peloidi,
3. mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala: tehničko-građevni kamen (amfibolit, andezit, bazalt, dijabaz, granit, dolomit, vapnenac), građevni pijesak i šljunak iz neobnovljivih ležišta, građevni pijesak i šljunak iz morskog dna, ciglarska glina
4. arhitektonsko-građevni kamen
5. mineralne sirovine kovina.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se otkopavanje ili pridobivanje mineralnih sirovina iz ležišta i njihovo oplemenjivanje, a dozvoljena je samo unutar utvrđenog eksploatacijskog polja mineralnih sirovina i u granicama provjerenog rudarskog projekta na temelju kojeg je dana koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra, koja je potrebna za eksploataciju mineralnih sirovina.

Postupci davanja koncesija, ugovor o koncesiji, prestanak koncesije, pravna zaštita u postupcima davanja koncesije, politika koncesija te druga pitanja u vezi s koncesijama, uređuju se Zakonom o rudarstvu i Zakonom o koncesijama. Koncesija je pravo koje se stječe ugovorom.

Davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina provodi se prema odredbama Zakona o rudarstvu, na temelju jednog javnog nadmetanja u jedinstvenom postupku koji se sastoji od četiri faze i to: postupka radi odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, postupka radi davanja odobrenja za istraživanje, postupka radi utvrđivanja eksploatacijskog polja te postupka radi davanja koncesije za eksploataciju. Koncesija se daje na zahtjev fizičkoj ili pravnoj osobi, na način određen Zakonom o koncesijama, koja je na javnom nadmetanju odabrana kao najpovoljniji ponuditelj, pod uvjetom da se nakon završetka istražnih radova potvrde rezerve mineralnih sirovina, utvrdi eksploatacijsko polje u skladu s lokacijskom dozvolom te da fizička ili pravna osoba ispunjava druge propisane uvjete. Iznimno, ako na određenom području već postoji utvrđeno eksploatacijsko polje, a ovlaštenik je Republika Hrvatska, raspisuje se javno nadmetanje za davanje koncesije.

Sve postupke koji čine pojedinu fazu jedinstvenog postupka za davanje koncesije provodi jedno tijelo nadležno za rudarstvo, kao davatelj koncesije, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu. Prema odredbi članka 8. Zakona o rudarstvu, za energetske mineralne sirovine, mineralne sirovine za industrijsku preradu, arhitektonsko-građevni kamen i mineralne sirovine kovina nadležno je Ministarstvo gospodarstva, kao ministarstvo nadležno za rudarstvo, dok su za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala nadležni uredi državne uprave u županijama.

Ured državne uprave u županiji donosi odluku o provođenju javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako ocijeni da postoji potreba za utvrđivanjem pojedinačnih rezervi mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na nekom prostoru, koji je dokumentima prostornog uređenja planiran za izvođenje rudarskih radova i utvrđivanjem njihove gospodarske iskoristivosti ili povodom prijedloga fizičke ili pravne osobe registrirane za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala.

Raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripreme radnje koje se prema odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu osobito odnose na imenovanje stručnog povjerenstva za koncesiju, izradu studije opravdanosti davanja koncesije ili analize davanja koncesije, procjenu vrijednosti koncesije, izradu dokumentacije za nadmetanje, određivanje jamstva za ozbiljnost ponude, određivanje visine novčane naknade za uvid i otkup dokumentacije za nadmetanje, određivanje posebnih uvjeta i ograničenja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, određivanje granica istražnog prostora, određivanje vrste i količine istražnih radova te određivanje rokova i kriterija za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju. Davatelj koncesije imenuje do sedam članova stručnog povjerenstva za koncesiju odgovarajuće struke, koji ne moraju biti zaposlenici davatelja koncesije. Stručno povjerenstvo za koncesije o svom radu vodi zapisnik, a zadaci su mu suradnja s davateljem koncesije pri provođenju pripremnih radnji za davanje koncesije, ocjena pristiglih ponuda, utvrđivanje prijedloga odluke o davanju koncesije ili o poništenju postupka davanja koncesije i obrazloženje tih prijedloga te obavljanje svih drugih radnji potrebnih za provedbu postupka davanja koncesije.

Postupak javnog nadmetanja radi davanja koncesije započinje danom slanja na objavu obavijesti o namjeri davanja koncesije odnosno o namjeri odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a završava s izvršnosti odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja ili odluke o poništenju postupka javnog nadmetanja.

Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju donosi ured državne uprave u županiji na prijedlog stručnog povjerenstva. Ured državne uprave u županiji donosi i sve druge odluke u jedinstvenom postupku za davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala. Nakon donošenja odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja slijedi postupak radi davanja odobrenja za istraživanje, koje se provodi radi utvrđivanja rezervi mineralnih sirovina. Rješenje o odobrenju za istraživanje donosi se na temelju izvršne odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, a istraživanje je dopušteno unutar istražnog prostora određenog rješenjem. Podaci o odobrenim istražnim prostorima za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar istražnih prostora koji vodi ured državne uprave u županiji.

Rješenje kojim se utvrđuje i ovjerava količina i kakvoća rezervi mineralnih sirovina donosi povjerenstvo za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina na temelju prijedloga rudarskog gospodarskog subjekta, koji uključuje dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina. Navedeno povjerenstvo osniva i njegove članove imenuje rješenjem ministar nadležan za rudarstvo iz redova djelatnika ministarstva nadležnog za rudarstvo, te drugih znanstvenih i stručnih djelatnika.

Nakon završetka istražnih radova i donošenja rješenja o utvrđivanju rezervi mineralnih sirovina pokreće se postupak za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala donosi ured državne uprave u županiji po službenoj dužnosti ili na zahtjev ovlaštenika istražnog prostora. Eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina i ne mogu se odobriti ovlašteniku na rok duži od 40 godina. Nakon što prestanu prava ovlaštenika, ured državne uprave u županiji može raspisati novo javno nadmetanje za eksploatacijsko polje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. Podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar eksploatacijskih polja koji vodi ured državne uprave u županiji.

Nakon utvrđivanja eksploatacijskog polja pokreće se postupak za donošenje odluke o davanju koncesije i sklapanju ugovora o koncesiji. Ured državne uprave u županiji donosi odluku o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na temelju zahtjeva koji podnosi rudarski gospodarski subjekt kao ovlaštenik eksploatacijskog polja koji je odabran kao najpovoljniji ponuditelj za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako su dovršeni istražni radovi, potvrđene rezerve mineralne sirovine, utvrđeno eksploatacijsko polje sukladno lokacijskoj dozvoli ishođenoj od nadležnog tijela za prostorno uređenje te ispunjeni drugi uvjeti propisani odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama.

Odluka o koncesiji dostavlja se rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija uz nacrt prijedloga ugovora o koncesiji, ministarstvu nadležnom za rudarstvo, jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijim se područjima nalazi eksploatacijsko polje i vlasnicima/posjednicima zemljišnih čestica na kojima se odobrava izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju. Na temelju odluke o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, ured državne uprave u županiji mora rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija ponuditi na zaključivanje i potpisivanje ugovor o koncesiji. Ugovorom o koncesiji određuju se prava i obveze davatelja koncesije i koncesionara te se utvrđuje iznos i način plaćanja naknade za koncesiju.

Odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 31/14), propisana je visina minimalne godišnje naknade za mineralne sirovine i omjer raspodjele prihoda od naknade. Naknada za mineralne sirovine sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela, a ukupna naknada koja se plaća jednaka je njihovom zbroju.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja) iznosi 800,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija površina nije veća od 20 ha, 1.000,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina od 20 ha do 50 ha te 1.200,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina veća od 50 ha. Obračunava se godišnje od dana dobivanja odobrenja za eksploatacijsko polje i dospijeva najkasnije do konca četvrtog kvartala tekuće godine. Fiksni dio naknade je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske te se u cijelosti ustupa općini ili gradu na čijem području se nalazi odobreno eksploatacijsko polje. Ukoliko se eksploatacijsko polje prostire na području više gradova i/ili općina, fikсни dio naknade dijeli se razmjerno površini prostiranja eksploatacijskog polja mineralnih sirovina na području pojedinog grada i/ili općine.

Minimalni iznos varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) iznosi 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine. Iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena. Varijabilni dio naknade prihod je državnog proračuna Republike Hrvatske, a dijeli se na način da 30,0 % pripada općini ili gradu na čijem području se otkopava/pridobiva mineralna sirovina, 20,0 % županiji na čijem području se otkopava/pridobiva te 50,0 % državnom proračunu Republike Hrvatske. Rudarski gospodarski subjekt dužan je dostaviti uredu državne uprave u županiji podatke o otkopanoj/pridobivenoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala u prethodnom kvartalu, najkasnije osmog dana narednog kvartala. Varijabilni dio naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina obračunava se najmanje kvartalno i dospijeva petnaestog dana narednog kvartala.

Prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 147/14), naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. i II. skupinu prema indeksu razvijenosti, koja je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske ustupa se u iznosu od 50 % gradu, odnosno općini, a 50 % županiji na području kojih se obavlja iskorištavanje, a koristi se namjenski za zaštitu okoliša i prirode te za gospodarski razvitak.

Varaždinska županija razvrstana je u II. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75,0 % i 100,0 % prosjeka Republike Hrvatske. Na području Županije, sedam jedinica lokalne samouprave je razvrstano u II. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50,0 % i 75,0 % prosjeka Republike Hrvatske.

Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama (dalje u tekstu: Strategija). Strategija sadrži osnove za usmjeravanje i usklađivanje gospodarskih, tehničkih, znanstvenih, obrazovnih, organizacijskih i drugih mjera te mjera provođenja međunarodnih obveza radi gospodarenja mineralnim sirovinama. Također, Strategijom se utvrđuje stanje gospodarenja mineralnim sirovinama, sigurna i pouzdana opskrba, racionalna i svrhovita eksploatacija, održivo korištenje mineralnih sirovina, osiguranje zaštite prirode i okoliša u svim područjima rudarske djelatnosti. Strategiju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Propisano je da će Vlada Republike Hrvatske najkasnije u roku tri godine od dana stupanja na snagu Zakona u rudarstvu podnijeti prijedlog Strategije na usvajanje Hrvatskom saboru. Županije, gradovi i općine dužni su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu strategije u roku tri godine od dana usvajanja strategije u Hrvatskom saboru. Zakonom o rudarstvu utvrđeno je donošenje Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama u roku tri godine od dana stupanja na snagu, a čiji je rok za donošenje bio lipanj 2016. Strategija nije donesena do obavljanja revizije (kolovoz 2016.).

Županije su dužne za svoja područja, u roku tri godine od dana usvajanja Strategije u Hrvatskom saboru, izraditi rudarsko-geološke studije koje obuhvaćaju postojeća i potencijalna ležišta mineralnih sirovina. Rudarsko-geološku studiju su dužne dostaviti ministarstvu nadležnom za rudarstvo, ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje i ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode i okoliša u roku 30 dana od usvajanja. Sadržaj i način izrade navedene studije propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu izrade rudarsko-geoloških studija (Narodne novine 142/13).

Na temelju rudarsko-geoloških studija jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u svojim strateškim dokumentima prostornog uređenja planirati potrebe i način opskrbe mineralnim sirovinama.

Prijedlog Rudarsko-geološke studije Županije izradio je Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, a Skupština Županije donijela je studiju 27. lipnja 2016. i objavljena je na mrežnim stranicama Županije.

Prostornim planom Županije (Službeni vjesnik Varaždinske županije 8/00, 29/06 i 16/09) obuhvaćena su eksploatacijska polja koja su bila aktualna u vrijeme njegove izrade. Dana je i mogućnost formiranja novih eksploatacijskih polja pod određenim uvjetima (da se mogu osnovati kao odobrena eksploatacijska polja u skladu s propisima o rudarstvu, uvažavajući osnovne smjernice i preporuke prostornog plana Županije o zaštiti okoliša i očuvanju krajobraznih vrijednosti prostora).

Prostornim planovima općina i gradova definirane su i prikazane konkretne lokacije eksploatacijskih polja i istražnih prostora sukladno izdanim odobrenjima u vrijeme izrade, odnosno izmjene i dopune prostornog plana, te su za pojedine jedinice lokalne samouprave ugrađena područja ograničenih potencijala za mineralne sirovine sukladno postojećoj rudarsko-geološkoj studiji i definirani uvjeti pod kojima se na tim područjima može istraživati i eksploatirati mineralna sirovina (također ovisno o vremenu izrade prostornog plana ili njegove izmjene i dopune). Prostorni plan Županije propisuje opće uvjete i način eksploatacije mineralnih sirovina u prostoru, određeni su prostorni uvjeti za građevine i zahvate od važnosti za županiju te su predviđena eksploatacijska polja mineralnih sirovina (kao postojeća i potencijalna). Prostornim planovima gradova i općina na području Županije planirano je istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina te izgradnja građevina za navedene namjene. Od 28 jedinica lokalne samouprave na području njih devet nisu planirana istražna i eksploatacijska polja mineralnih sirovina, dok su na području 19 jedinica lokalne samouprave predviđena eksploatacijska polja (postojeća ili potencijalna).

Prostornim planom Županije utvrđeno je da se nova eksploatacijska polja mogu formirati u skladu s propisima o rudarstvu, a kriteriji za određivanje lokacije za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina su da se istraživanje mineralnih sirovina ne može obavljati na mjestima i na način koji ugrožava podzemne vode, lokacija za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina mora biti na sigurnoj udaljenosti od naselja, ne smiju se ugrožavati krajobrazne vrijednosti i transport sirovine treba predvidjeti izvan područja naselja. Sanacija područja istraživanja i iskorištavanja mineralnih sirovina mora biti sastavni dio odobrenja za eksploataciju. Uz eksploatacijska polja moguća je izgradnja građevina koje su isključivo vezane na iskorištavanje mineralnih sirovina (separacije, betonare, radionice, građevine za osoblje i slično) i to montažnih, montažno-demontažnih i trajnih građevina. Prilikom rješavanja postupaka za ishođenje dokumentacije za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina uvažavaju se rezultati Studije potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije iz ožujka 2008. godine.

Prema podacima Ministarstva gospodarstva, Uprave za rudarstvo i nadležnih županijskih tijela sveukupno na području Županije odobrena su rudarskim gospodarskim subjektima 33 eksploatacijska polja, od čega 27 eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevinskih materijala, tri eksploatacijska polja mineralnih sirovina za industrijsku preradu (silikatne sirovine, tuf, karbonatne sirovine), te po jedno eksploatacijsko polje mineralnih sirovina za arhitektonsko-građevni kamen, te ugljikovodika (nafta, plin, kondenzat) i geotermalne vode.

U tablici broj 1 daju se podaci o odobrenim eksploatacijskim poljima na području Županije prema podacima Ureda državne uprave i podacima navedenim u Rudarsko-geološkoj studiji Županije.

Tablica broj 1

Odobrena eksploatacijska polja na području Županije

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Površina u ha	Datum isteka eksploatacijskog polja	Rok trajanja dane koncesije	Grad ili općina u kojoj se eksploatacijsko polje nalazi
1	2	3	4	5	
Ciglarska glina					
1.	Cerje Tužno	54,50	1.8.2039.	1.8.2039.	Općina Maruševac
2.	Čret	27,14	Brisano	-	Grad Lepoglava
3.	Lukavec	32,84	Oduzeto 2009.	-	Grad Ivanec
4.	Ludbreški vinogradi	8,77	8.7.2033.	8.7.2033.	Grad Ludbreg
5.	Cukavec II	7,36	31.12.2022.	8.10.2022.	Općina Gornji Kneginec
6.	Cukavec	17,04	Za sanaciju	-	Općina Gornji Kneginec
Građevni pijesak i šljunak					
7.	Jamičak	42,94	28.2.2040.	28.2.2040.	Općina Sveti Đurđ
8.	Krtinje	9,50	Brisan ovlaštenik 29.1.2014.	-	Općina Mali Bukovec
9.	Hrastovljan -Stovrag	20,50	Dio pripojen EP Hrastovljan	-	Općina Donji Martijanec
10.	Hrastovljan	46,40	8.10.2022.	8.10.2022.	Općina Donji Martijanec
11.	Motičnjak	62,30	Brisano	-	Općina Trnovec Bartolovečki
12.	Brezina	4,50	Brisan ovlaštenik 30.12.2013.	-	Općina Cestica
13.	Lešće	9,50	Brisan ovlaštenik 29.1.2014.	-	Općina Sveti Đurđ
14.	Škareški lug	16,00	31.12.2038.	31.12.2016.	Općina Veliki Bukovec
15.	Molve	24,08	4.2.2045.	4.2.2045.	Općina Petrijanec
16.	Trstika	32,89	17.4.2042.	17.4.2042.	Općina Veliki Bukovec
17.	Prudnica	15,00	1.8.2019.	1.8.2019.	Općina Mali Bukovec
18.	Turnišće	8,61	31.7.2019.	31.7.2019.	Općina Sračinec
Tehničko-građevni kamen					
19.	Čanjevo	6,99	Sanacija	-	Općina Visoko
20.	Očura II	17,23	1.7.2018.	1.7.2018.	Lepoglava
21.	Očura	20,34	Oduzeto 29.1.2014.	-	Lepoglava
22.	Podevčevo	6,09	21.10.2036	21.10.2036.	Novi Marof
23.	Belski dol	6,68	19.7.2027.	-	Novi Marof
24.	Špica	46,01	31.3.2034.	31.3.2034.	Općina Ljubešćica
25.	Hruškovec	57,09	25.8.2029.	24.8.2029.	Općina Ljubešćica
26.	Hruškovec IV	9,90	25.8.2029.	-	Općina Ljubešćica
27.	Črlena Zemlja	1,22	31.12.2019.	31.12.2019.	Općina Breznički Hum
Kremeni pijesak					
28.	Tiglin-Horvacka (Jerovec)	19,75	31.12.2015.	-	Ivanec
Karbonatna sirovina za industrijsku preradu					
29.	Marčan	2,25	30.10.2035.	-	Općina Vinica
Tuf					
30.	Lojnica	2,93	-	-	Općina Breznički Hum
Arhitektonsko-građevni kamen					
31.	Vinica (Pećina)	22,61	-	-	Općina Vinica
Ugljikovodici					
32.	Cvetkovec	423,00	31.12.2026.	U postupku	Ludbreg
Geotermalna voda					
33.	Lunjkovec- Kutnjak	9 997,33	31.12.2019.	U postupku	Općine Veliki Bukovec, Mali Bukovec i Grad Ludbreg

Na jednom eksploatacijskom polju ciglarske gline (Lukavec), tri eksploatacijska polja građevnog pijeska i šljunka (Brezina, Lešće i Krtinje) te četiri eksploatacijska polja tehničko građevnog kamena (Belski dol, Čanjevo, Očura i Hruškovec IV) ovlaštenici su izgubili pravo te je nositeljem postala Republika Hrvatska. Eksploatacijska polja Čret i Motičnjak su brisana iz registra eksploatacijskih polja.

Prema odredbama članka 56. Zakona o koncesijama, davatelji koncesija dužni su dostaviti Ministarstvu financija godišnji i srednjoročni (trogodišnji) plan davanja koncesija, koji moraju biti usklađeni. Godišnji plan davanja koncesija sadrži osobito planirani broj koncesija, predviđene vrste i predmete koncesija, rokove na koje se koncesije planiraju dati, pravnu osnovu za davanje koncesije, procijenjenu godišnju naknadu za pojedinu koncesiju, popis ugovora o koncesiji koji istječu u godini na koju se plan odnosi s napomenom za koje se koncesije planira novi postupak davanja koncesije te obrazloženjem razloga za eventualno neplaniranje davanja nove koncesije.

U srednjoročnom planu davanja koncesija navode se gospodarska i druga područja u kojima se planiraju dati koncesije, građevine koje će se graditi, odnosno djelatnosti koje će se obavljati na temelju koncesije, planirani rashodi za koncesije i prihodi od koncesija, ocjena očekivane gospodarske koristi od planiranih koncesija te drugi elementi od značaja za provedbu učinkovite politike koncesija.

Ured državne uprave dostavio je Ministarstvu financija godišnje planove davanja koncesija za 2013., 2014. i 2015. te srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija za razdoblje 2013.-2015., 2014.-2016. i 2015.-2017. Osim što godišnji plan davanja koncesija za 2015. ne sadrži procijenjene prihode od naknada za koncesije za vrijeme trajanja koncesije, planovi davanja koncesija sadrže elemente propisane odredbama Zakona o koncesijama.

Državni ured za reviziju nalaže u godišnjim planovima davanja koncesija navoditi procijenjene prihode od naknada za koncesije za vrijeme trajanja koncesije, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama, kako bi se mogli podaci koristiti u informacijskom sustavu o eksploataciji mineralnih sirovina.

Registri i evidencije

Prema odredbi članka 145. Zakona o rudarstvu, uredi državne uprave u županijama dužni su voditi registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja, evidenciju o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirku isprava te popis rudarskih gospodarskih subjekta za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, te prikupljene podatke i spise dostavljati Ministarstvu gospodarstva, koje vodi jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina Republike Hrvatske. Način vođenja registra istražnih prostora, registra eksploatacijskih polja, evidencije o traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirke isprava i popisa rudarskih gospodarskih subjekta propisani su odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima (Narodne novine 142/13).

Prema odredbi članka 57. Zakona o koncesijama, Ministarstvo financija vodi Registar koncesija, odnosno u suradnji s davateljima koncesija prikuplja i evidentira podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije, pohranjuje podatke, upravlja bazom podataka, osigurava dostupnost podataka te zaštitu baze podataka i dokumenata pohranjenih u arhivu.

Oblik i vođenje Registra koncesija, subjekti upisa, obveznici, postupak upisa ugovora o koncesiji u Registar koncesija, sadržaj i oblik potrebne dokumentacije, unos, izvješća, pohranjivanje, čuvanje i zaštita podataka, te vođenje evidencije o naknadama za koncesiju uređeni su odredbama Pravilnika o Registru koncesija (Narodne novine 26/13).

Registar koncesija je središnji izvor informacija o svim koncesijama i jedinstvena elektronička evidencija svih ugovora o koncesijama danim na području Republike Hrvatske te sadrži podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije koje su davatelji koncesija dužni dostavljati na odgovarajućim obrascima i u rokovima propisanim odredbama Pravilnika o Registru koncesija.

U skladu s odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima, Ured državne uprave vodi registar eksploatacijskih polja, zbirke isprava za svaki odobreni istražni prostor i eksploatacijsko polje, popis rudarskih gospodarskih subjekata za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, te Ministarstvu gospodarstva dostavlja podatke o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina, odnosno podatke o svim rudarskim gospodarskim subjektima uvedenim u registre, te sve upravne akte kojima se rudarskim gospodarskim subjektima odobrava istraživanje mineralnih sirovina, utvrđuju eksploatacijska polja mineralnih sirovina te daju koncesije za eksploataciju.

Ured državne uprave u registru istražnih prostora ima unijete podatke u skladu s odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima za pet istražnih prostora, a za šest istražnih prostora potrebno je uskladiti podatke s odredbama članka 7., 8. i 16. navedenog Pravilnika. Spomenutim odredbama tvrđeno je da se svi odobreni istražni prostori mineralnih sirovina upisuju u registar istražnih prostora mineralnih sirovina na zasebnom listu prije dostavljanja rješenja o odobrenju za istraživanje mineralnih sirovina, da se registar istražnih prostora mineralnih sirovina vodi u zasebnim knjigama na obrascima koji su tiskani uz Pravilnik i čine njegov sastavni dio, da se u registar istražnih prostora mineralnih sirovina unose sve izmjene i dopune sukladno odredbama Zakonu o rudarstvu i navedenog Pravilnika te da su registre i zbirke isprava vođene po prijašnjim propisima, Ministarstvo i uredi državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave dužni uskladiti s odredbama navedenog Pravilnika u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu navedenog Pravilnika.

Državni ured za reviziju nalaže upisati u registar istražnih prostora podatke za šest istražnih prostora u skladu s odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima.

Registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja vode se u zasebnim knjigama na propisanim obrascima, a odobreni istražni prostori i eksploatacijska polja upisani su u registre na zasebnim listovima. U zbirke isprava pohranjeni su svi podaci bitni za svaki odobreni istražni prostor i eksploatacijsko polje zasebno te su uloženi u posebni omot.

Uvidom u zbirke isprava eksploatacijskih polja utvrđeno je da se u zbirke isprava pohranjuju podaci bitni za odobreno eksploatacijsko polje (zahtjevi rudarskih gospodarskih subjekata za odobravanje eksploatacijskih polja s pripadajućom dokumentacijom, zapisnici, rješenja o odobrenju eksploatacijskih polja, odluke o davanju koncesije, ugovori o koncesiji i drugo) i ulažu u posebne omote. Unos podataka u ustrojene evidencije obavlja se ručno, a evidencije nisu objedinjene u elektroničkom obliku na nivou Ureda državne uprave, što utječe na cjelovitost i međusobnu usklađenost podataka za potrebe analize i izvješćivanja.

Od početka 2014. Ured državne uprave unosi podatke s propisanih obrazaca u Registar koncesija, a odnose se na upis ugovora o koncesiji, evidentiranje promjena podataka iz ugovora o koncesiji, utvrđivanje fiksnog i varijabilnog dijela naknada za mineralne sirovine te upis drugih podataka. Obrasci su podneseni u propisanim rokovima. Unošeni su podaci iz UPK obrazaca (za obračun varijabilnog dijela naknade) koje su dostavili koncesionari, kod čega su na pojedinim obrascima (za eksploatacijska polja Podevčevo i Turnišće) podaci bili nedostadni (nisu iskazne otkopane količine ili tržišna vrijednost) ili nelogični (iz mjeseca u mjesec isti podaci), bez da su upozoravani koncesionari na navedene nedostatke. Odredbama članka 8. Pravilnika o Registru koncesija utvrđeno je da se prilikom svakog upisa u Registar koncesija obavlja vizualna i logička provjera ispunjenosti svih elemenata u prijavi za upis i prijavi za upis promjena za koje postoje podaci u ugovoru o koncesiji, odnosno dodatku ugovora o koncesiji.

Ured državne uprave nema donesene procedure kojima bi obuhvatio upute kako izvoditi i kontrolirati aktivnosti koje utječu na kvalitetu i učinkovitost gospodarenja mineralnim sirovinama (planiranje i dodjela koncesija, obračun i naplata koncesijske naknade, provedba sanacije polja, pohrana dokumentacije i drugo).

S obzirom da pojedini koncesionari nisu dostavljali podatke o otkopanim količinama ili tržišnim vrijednostima, a Ured državne uprave dostavljene podatke nije redovito provjeravao, analizirao i sistematizirao niti pravovremeno obavještavao koncesionare o njihovim obvezama koje proizlaze iz zakonskih i podzakonskih propisa o koncesijama i rudarstvu, Ured državne uprave ne raspolaže cjelovitim i sistematiziranim podacima o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina. Navedeno nije u skladu s odredbama članaka 51. i 57. Zakona o koncesijama kojima je propisano da je davatelj koncesije dužan redovito pratiti izvršavanje plaćanja naknade za koncesiju, pridonositi vođenju Registra koncesija stalnim praćenjem i zajedničkim sudjelovanjem u radu s ministarstvom nadležnim za financije te popuniti i podnijeti Ministarstvu financija sve odgovarajuće obrasce propisane Pravilnikom o registru koncesija.

Državni ured za reviziju predlaže prije upisa podataka u Registar koncesija provjeravati ispunjenosti svih elementa u prijavi te poduzeti radnje radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti radi osiguravanja ažurnih, potpunih i točnih podataka u Registru koncesija. Također, predlaže donijeti procedure kojima bi se utvrdile aktivnosti u procesu gospodarenja mineralnim sirovinama, a što bi pridonijelo učinkovitijem gospodarenju mineralnim sirovinama.

Odredbama Zakona o rudarstvu propisana je obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina i podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Navedene obveze propisane su odredbama članaka 52., 55. i 57. Zakona o rudarstvu, prema kojima je rudarski gospodarski subjekt, kao ovlaštenik istražnog prostora ili eksploatacijskog polja, dužan voditi evidenciju o rezervama mineralnih sirovina i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva dostaviti podatke o rezervama mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine te svakih pet godina od dana dobivanja rješenja o potvrđivanju količina i kakvoće rezervi mineralnih sirovina dostaviti nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina, s prijedlogom za razvrstavanje u klase i kategorije, na temelju čega povjerenstvo donosi rješenje kojim potvrđuje i ovjerava količine i kakvoću rezervi mineralnih sirovina. Također, koncesionar za eksploataciju mineralnih sirovina dužan je voditi i evidenciju o godišnjoj eksploataciji i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva i davatelju koncesije dostaviti podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine.

Obrasci za dostavu podataka o rezervama mineralnih sirovina te o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina propisani su odredbama Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina (Narodne novine 150/13). Dio koncesionara dostavljao je Uredu državne uprave podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine i financijska izvješća o provedbi istraživanja i/ili eksploatacije mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine. S obzirom da Ured državne uprave dostavljene podatke nije redovito provjeravao, analizirao i sistematizirao niti pravodobno obavještavao koncesionare o njihovim obvezama koje proizlaze iz zakonskih i podzakonskih propisa o koncesijama i rudarstvu te da najvećim dijelom koncesionari nisu dostavljali podatke u kontinuitetu za svaku godinu eksploatacije, Ured državne uprave ne raspolaže cjelovitim podacima o eksploataciji, odnosno ukupnoj količini eksploatiranih mineralnih sirovina do konca 2015.

Državni ured za reviziju predlaže pravovremeno pribavljati podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, koje su koncesionari obvezni dostavljati Uredu državne uprave prema odredbama Zakona o rudarstvu i Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina, te pribavljene podatke provjeravati, analizirati i sistematizirati s ciljem učinkovitog gospodarenja mineralnim sirovinama.

Rudarski gospodarski subjekti redovno podnose obrasce propisane člankom 4. Pravilnika o registru koncesija (Narodne novine 26/13), te Ured državne uprave vodi evidencije o uplaćenim naknadama i potraživanjima za naknade za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala. Podaci se ažurno prikupljaju i unose u informacijski sustav.

Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji

Odredbama Zakona o sustavu državne uprave (Narodne novine 150/11 i 12/13) utvrđen je Ured državne uprave kao tijelo državne uprave ustrojeno za obavljanje poslova državne uprave u upravnim područjima iz djelokruga rada na području Županije koji se odnose na gospodarstvo, društvene djelatnosti, imovinsko pravne poslove, opću upravu i nadzor nad zakonitošću općih akata predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave.

U skladu s odredbom članka 192. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (Narodne novine 40/12, 51/12 i 90/13), Ured državne uprave donio je Pravilnik o unutarnjem redu, kojim su utvrđene ustrojstvene jedinice i njihov djelokrug te broj službenika i namještenika po službama i ispostavama, s naznakom njihovih osnovnih poslova i zadaća te stručnih uvjeta potrebnih za njihovo obavljanje.

Za obavljanje poslova iz djelokruga i nadležnosti Ureda državne uprave osnovane su ispostave Ureda državne uprave izvan sjedišta: Ivanec, Ludbreg i Novi Marof. Radom službi upravljaju voditelji službi koji su za svoj rad odgovorni predstojniku Ureda državne uprave, a ispostavama upravljaju voditelji ispostava koji su osim predstojniku odgovorni i voditelju službe za odgovarajuće upravno područje. U Službi za gospodarstvo i imovinsko-pravne poslove su ustrojena dva odjela.

Odjel za imovinsko-pravne poslove, poslove rudarstva, poljoprivrede i šumarstva iz područja rudarstva obavlja poslove vođenja registra istražnih prostora mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, vođenja registra eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, odobrenja istraživanja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, određivanja eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, davanja koncesije za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, sklapanja ugovora o koncesiji za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, izdavanja građevinskih dozvola/uporabnih dozvola za rudarske objekte i postrojenja pri eksploataciji mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, provjere rudarskih projekata za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, te kontrole plaćanja novčane naknade za istraživanje/eksploataciju mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala. Navedene poslove obavljaju dvije zaposlenice pravne struke, koje obavljaju poslove iz više upravnih područja. Ured državne uprave osigurao je odgovarajuću tehničku podršku za učinkovito obavljanje poslova iz područja rudarstva.

U Županiji su se istraživale četiri vrste mineralnih sirovina: građevni pijesak i šljunak šest subjekata, tehničko građevni kamen četiri subjekta te po jedan subjekt silikatnu sirovinu za industrijsku preradu, ciglarsku glinu te geotermalnu vodu. Evidentirano je 13 rudarskih gospodarskih subjekata kojima su izdana odobrenja za istraživanje.

U tablici broj 2 daju se podaci o istražnim prostorima mineralnih sirovina za proizvodnju građevinskog materijala u Županiji, prema podacima Ministarstva gospodarstva, Uprave za rudarstvo i Ureda državne uprave (stanje početkom 2016.).

Tablica broj 2

Istražni prostori mineralnih sirovina za proizvodnju
građevnog materijala na području Županije-početak 2016.

Redni broj	Naziv istražnog prostora (IP)	Površina u ha	Trajanje odobrenja	Grad ili općina u kojoj se IP nalazi	Novčana naknada za istraživanje u kn		
					Obveza ovlaštenika prostora	Naplaćeno s kamatama	Nenaplaćeno s kamatama
1	2	3	4	5	6	7	
Ciglarska glina							
1.	Cerje Tužno II	44,93	-	Općina Maruševac	0,00	0,00	0,00
Građevni pijesak i šljunak							
2.	Černjak	38,33	1.2.2012.- 31.1.2015.	Općina Sveti Đurđ	98.483,00	51.155,00	47.328,00
3.	Dolenščak	50,40	20.3.2012.- 19.3.2015.	Općina Sveti Đurđ	100.458,00	100.458,00	0,00
4.	Jarek	1,70	-	Grad Novi Marof	-	-	-
5.	Prudnica 2	8,40	20.5.2013.	Općina Mali Bukovec	68.953,00	42.763,00	26.190,00
6.	Peski Gornji	10,40	28.5.2014.- 27.5.2017.	Općina Cestica	0,00	0,00	0,00
7.	Hrastovljan I	23,56	29.7.2015.- 28.7.2017.	Općina Donji Martijanec	0,00	0,00	0,00
Tehničko-građevni kamen							
8.	Očura III	11,23	11.6.2008.- 11.6.2011.	Grad Lepoglava	31.750,00	31.884,00	- 134,00
9.	Belski dol gornji	7,50	6.9.2005.- 5.9.2010. i 1.6.2011.- 31.12.2013.	Grad Novi Marof	50.682,00	16.643,00	34.039,00
10.	Ljubelj	20,50	-	Općina Ljubeščica	0,00	0,00	0,00
11.	Paka	118,00	-	Grad Novi Marof	0,00	0,00	0,00
Ukupno					350.326,00	242.903,00	107.423,00

Za četiri istražna prostora građevnog pijeska i šljunka (Černjak, Dolenščak, Jarek, Prudnica 2) sadašnji ovlaštenik je Republika Hrvatska, kao i za sva četiri istražna prostora tehničko-građevnog kamena te istražni prostor ciglarske gline. Osim za dva istražna prostora (Peski Gornji i Hrastovljan I) rudarskim subjektima je istekao rok za istraživanje. O istražnom prostoru Jarek nema podataka osim da je održana javna rasprava u rujnu 1999. te da se trebao istraživati pijesak.

Istražni prostori Ljubelj i Paka ne spominju se u prostornim planovima. Za istražni prostor Cerje Tužno II zahtjev je odbijen jer nije u prostornom planu, dok je za istražni prostor Ljubelj oduzeto istražno pravo 2003.

Početakom 2016., prema podacima iz Registra koncesija, tri ovlaštenika su dugovala iznos 107.557,00 kn za naknadu za istraživanje, a jedan je imao preplatu 134,00 kn.

Vlada Republike Hrvatske je u ožujku 2011. donijela Uredbu o novčanoj naknadi za istraživanje mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), kojom je utvrđena godišnja minimalna visina novčane naknade za istraživanje čvrstih neenergetskih i energetskih mineralnih sirovina:

- 600 kn/ha površine odobrenog istražnog prostora za prvu godinu istraživanja,
- 800 kn/ha površine odobrenog istražnog prostora za drugu godinu istraživanja,
- 1.000 kn/ha površine odobrenog istražnog prostora za treću godinu istraživanja,

Novčana naknada za istraživanje mineralnih sirovina obračunava se od dana dobivanja odobrenja za istraživanje i dospijeva najkasnije do kraja četvrtoga kvartala tekuće godine u kojoj se obavljaju radovi istraživanja mineralnih sirovina.

Prema tumačenju Ministarstva gospodarstva, Uprave za energetiku i rudarstvo, Sektora za rudarstvo, stupanjem na snagu Zakona o rudarstvu 18. svibnja 2013. prestala je važiti Uredba o novčanoj naknadi za istraživanje mineralnih sirovina te rudarski gospodarski subjekti nisu obveznici plaćanja naknade s osnova istraživanja neenergetskih mineralnih sirovina. Računi za uplatu naknade za istraživanje mineralnih sirovina su brisani iz Naredbe o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2014. (Narodne novine 17/14), a zatvoreni su u Registru računa u 2015. S obzirom da su postojale zaostale obveze rudarskih gospodarskih subjekata Ured državne uprave je tijekom 2014., 2015. i 2016. vodio prepisku s Ministarstvom gospodarstva, Ministarstvom financija i Financijskom agencijom kako bi riješio problem uplate zaostalog duga obveznika. Do početka srpnja 2016. novi računi nisu otvoreni. Za pojedine rudarske gospodarske subjekte je podmirenje navedene obveze od iznimne važnosti jer im je za ishođenje daljnje dokumentacije za zaključivanje ugovora o koncesiji za eksploataciju potrebna potvrda da su podmirili sve prethodne obveze. U Registru koncesija se i dalje vodi obveza za naknadu za istraživanje mineralnih sirovina te se i dalje obračunavaju kamate.

Ured državne uprave je odobrio rudarskim gospodarskim subjektima 27 eksploatacijskih polja.

Za eksploatacijska polja Hrastovljan, Hruškovec, Molve, Očura II i Škareški lug ugovori o koncesiji zaključeni su na temelju zahtjeva rudarskih gospodarskih subjekata za dodjelu koncesije za izvođenje rudarskih radova na navedenim eksploatacijskim poljima, koja su im prethodno odobrena, u skladu s odredbama prijašnjih propisa o rudarstvu, Zakona o rudarstvu (Narodne novine 190/03 - pročišćeni tekst), koji je bio na snazi od lipnja 1991. do srpnja 2009. te Pravilnika o postupku ishođenja odobrenja za dodjelu eksploatacijskog polja, odobrenja za izvođenje rudarskih radova i građevinske dozvole za građenje rudarskih objekata i postrojenja, kao i dozvole za upotrebu rudarskih objekata i postrojenja (Narodne novine 53/A/91), koji je bio na snazi od srpnja 1991. do rujna 1998., odnosno Pravilnika o eksploataciji mineralnih sirovina (Narodne novine 125/98), koji je bio na snazi od rujna 1998. do studenoga 2013.

Za eksploatacijska polja Cerje Tužno, Cukavec II, Turnišće, Prudnica i Trstika ugovori o koncesiji su zaključeni na temelju zahtjeva rudarskih gospodarskih subjekata za dodjelu rudarske koncesije za izvođenje rudarskih radova na navedenim eksploatacijskim poljima, nakon provedenih postupaka, uključujući javna nadmetanja za davanje koncesije, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu.

Na eksploatacijskim poljima Jamičak i Ludbreški vinogradi eksploatacija se obavlja na temelju rudarskih koncesija i zaključenih ugovora o koncesiji prema prijašnjim propisima.

Za eksploatacijsko polje Črlena zemlja ugovor o koncesiji u 2015. zaključen je na temelju provedenog natječaja za dodjelu eksploatacijskog polja prema odredbama Zakona o rudarstvu koji je na snazi od svibnja 2013. (ovlaštenik je bila Republika Hrvatska).

Ured državne uprave je proveo postupke zamjene odobrenja za izvođenje rudarskih radova izdanog po prijašnjim propisima za rješenja o davanju koncesije te je zaključio ugovore o koncesiji za eksploatacijska polja (Špica i Podevčevo), u skladu s odredbama članka 166. Zakona o rudarstvu.

Na eksploatacijska polja Cukavec, Čanjevo, Krtinje, Lešće, Lukavec, Očura, Brezina, Belski dol i Hruškovec IV ovlaštenici su izgubili pravo te je ovlaštenikom postala Republika Hrvatska.

Eksploatacijska polja Čret i Motičnjak brisana su iz registra eksploatacijskih polja, dok je dio polja Hrastovljan - Stovrag pripojeno polju Hrastovljan.

Prema podacima iz Registra eksploatacijskih polja, koncem 2015. na području Županije bilo je 16 aktivnih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, od čega tri za eksploataciju ciglarske gline, sedam za eksploataciju građevnog pijeska te šest za eksploataciju tehničko-građevnog kamena.

U tablici broj 3 daju se podaci o odobrenim eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, te podaci o fiksnom dijelu naknade za mineralne sirovine prema podacima Registra koncesija sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 3

Odobrena eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije te podaci o fiksnom dijelu naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Trajanje odobrenja	Površina u ha	Fiksni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za površinu eksploatacijskog polja) u kn		
				Obveza ovlaštenika polja	Naplaćeno s kamatama	Nenaplaćeno
	1	2	3	4	5	6
Ciglarska glina						
1.	Cerje Tužno	29.04.2011.- 1.08.2039.	54,50	311.376,00	311.456,00	-80,00
2.	Cukavec II	29.04.2011.- 01.08.2039.	7,36	16.340,00	16.340,00	0,00
3.	Ludbreški vinogradi	1.10.2008.- 30.09.2039.	8,77	56.195,00	56.195,00	0,00
Ukupno				383.911,00	383.991,00	-80,00
Građevni pijesak i šljunak						
4.	Jamičak	1.03.2002.- 28.02.2040.	42,94	317.371,00	378.904,00	-61.533,00
5.	Hrastovljan	10.5.2011.- 8.4.2014. 9.04.2014.- 08.10.2022.	46,40	297.347,00	297.522,00	- 175,00
6.	Prudnica	29.10.2010.- 1.08.2019.	15,00	78.375,00	112.019,00	-33.644,00
7.	Molve	28.10.2010.- 01.10.2027.	24,08	147.177,00	147.200,00	-23,00
8.	Trstika	18.10.2012.- 17.04.2042.	32,89	110.670,00	77.164,00	33.506,00
9.	Turnišće	25.07.2012.- 31.07.2019.	8,61	23.664,00	23.664,00	0,00
10.	Škareški lug	3.06.2011.- 31.12.2016.	16,00	61.208,00	61.493,00	-285,00
Ukupno				1.035.812,00	1.097.966,00	-62.154,00
Tehničko građevni kamen						
11.	Očura II	10.5. 2000. - 5.5.2015. 5.05.2015.- 1.07.2018.	17,23	108.599,00	124.915,00	-16.316,00
12.	Podevčevo	10.05.1995.- 20.10.2036.	6,09	39.800,00	59.983,00	-20.183,00
13.	Špica	31.01.1994.- 31.03.2034.	46,01	362.304,00	362.304,00	0,00
14.	Hruškovec	25.08.1989.- 31.12.2038.	57,09	527.464,00	527.464,00	0,00
15.	Hruškovec IV	25.8.1989.- 13.11.2015.	9,9	73.985,00	73.985,00	0,00
16.	Črlena zemlja	28.07.2015.- 31.12.2019.	1,22	424,00	427,00	-3,00
Ukupno				1.112.576,00	1.149.078,00	-36.502,00
Sveukupno				2.532.299,00	2.631.035,00	- 98.736,00

Za 16 odobrenih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala površine 394,09 ha utvrđene su obveze za fiksni dio naknada za mineralne sirovine u iznosu 2.532.299,00 kn. Za pojedina eksploatacijska polja fiksni dio naknade koncesionari su uplaćivali predumomom te je na dan 13. travnja 2016. iskazana preplata za devet eksploatacijskih polja u iznosu 132.242,00 kn te dug za jedno polje u iznosu 33.506,00 kn. U Registru koncesija je iskazan i iznos duga za dva eksploatacijska polja čiji koncesionari su u stečaju u iznosu 241.101,00 kn (235.181,00 kn + 5.920,00 kn) te preplata prema jedanaest ugovora koji su istekli ranijih godina u iznosu 114.988,00 kn, a prema jednom ugovoru dug u iznosu 753,00 kn.

Fiksni dio naknade (za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja) iznosi 800,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija površina nije veća od 20 ha, 1.000,00 kn/ha čija je površina od 20 ha do 50 ha te 1.200,00 kn/ha čija je površina veća od 50 ha. Obračunava se godišnje od dana dobivanja odobrenja za eksploatacijsko polje i dopijeva najkasnije do konca četvrtog kvartala tekuće godine.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za površinu eksploatacijskog polja obračunane su i naplaćivane u iznosima propisanim odredbama Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 158/09), koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011., Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014.

Ugovorima o koncesiji, koncesionari su se obvezali da će varijabilni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine plaćati na način utvrđen zakonskim i podzakonskim propisima, kojima je određena naknada za koncesiju, odnosno u visini propisanog ili minimalnog propisanog iznosa.

Tako su naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine obračunavane i naplaćivane prema odredbama Odluke o naknadi za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 101/04), koja je bila na snazi od srpnja 2004. do prosinca 2009. i kojom je naknada bila utvrđena u visini 2,6 % ukupnog prihoda ostvarenog prodajom mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade bio utvrđen u visini 7,5 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i kojom je varijabilni dio naknade bio utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, te Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, s tim da su pojedinim koncesionarima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

U tablici broj 4 daju se podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (naknade za otkopanu količinu mineralne sirovine) na području Županije za šesnaest (Hruškovec i Hruškovec IV na istom obrascu) eksploatacijskih polja za koja su dodijeljene rudarske koncesije te potraživanja za varijabilni dio naknade za eksploataciju mineralnih sirovina, prema podacima iz Registra koncesija sa stanjem na dan 13. travnja 2016.

Tablica broj 4

Eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije te potraživanja varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine iskazana na dan 13. travnja 2016.

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Trajanje koncesije za eksploataciju	Varijabilni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) u kn		
			Zaduženje	Naplaćeno	Stanje duga na dan 13.4.2016. (dug ili više plaćeno -)
	1	2	3	4	5
Ciglarska glina					
1.	Cerje Tužno	29.4.2011.-1.8.2039.	170.487,00	172.505,00	- 2.018,00
2.	Ludbreški vinogradi	1.10.2008.-30.9.2039.	9.575,00	9.598,00	-23,00
3.	Cukavec II	28.6.2013.-31.12.2022.	88.218,00	88.218,00	0,00
Građevni pijesak i šljunak					
4.	Jamičak	1.3.2002.-28.2.2040.	663.938,00	695.438,00	- 31.500,00
5.	Hrastovljan	10.5.2011.-8.4.2014. i 9.4.2014.-8.10.2022.	1.637.207,00	1.637.962,00	- 755,00
6.	Prudnica	29.10.2010.-1.8.2019.	949.060,00	894.077,00	54.983,00
7.	Molve	28.10.2010.-1.10.2027.	672.483,00	672.516,00	- 33,00
8.	Trstika	18.10.2012.-17.4.2042.	677.704,00	677.050,00	654,00
9.	Turnišće	25.7.2012.-31.7.2019.	29.162,00	29.162,00	0,00
10.	Škareški lug	3.6.2011.-31.12.2016.	35.364,00	35.437,00	- 73,00
Tehničko-građevni kamen					
11.	Očura II	10.5. 2000. -5.5.2015. i 5.5.2015.-1.7.2018.	1.243.427,00	1.274.903,00	- 31.476,00
12.	Podvečevo	10.5.1995.-20.10.2036.	96.630,00	97.904,00	- 1.274,00
13.	Špica	31.1.1994.-31.3.2034.	3.558.309,00	3.669.608,00	-111.299,00
14.	Hruškovec i Hruškovec IV (podaci na istom obrascu)	25.8.1989.-31.12.2038.	2.881.559,00	2.979.077,00	- 97.518,00
15.	Črlena zemlja	28.7.2015.-31.12.2019.	1.005,00	1.000,00	5,00
Ukupno			12.714.128,00	12.934.455,00	- 220.327,00

Prema podacima iz Registra koncesija na dan 13. travnja 2016. nenaplaćene su obveze za tri eksploatacijska polja u iznosu 55.642,00 kn, a za deset eksploatacijskih polja iskazana je preplata u ukupnom iznosu 275.969,00 kn.

Za eksploatacijsko polje Podevčevo nije u registru koncesija iskazana obveza koju je koncesionar iskazao u UPK obrascu za razdoblje od 1. travnja 2013. do 30. svibnja 2013. u iznosu 3.448,00 kn. Za eksploatacijsko polje Špica u registru koncesija nije iskazana obveza koju je koncesionar iskazao u UPK obrascu za razdoblje od 1. listopada 2015. do 31. prosinca 2015. u iznosu 89.267,00 kn. U registar koncesija Ured državne uprave je unio podatke iz UPK obrasca 18. siječnja 2016., što je vidljivo iz aplikacije Unos UPK obrasca (detalji), a u aplikaciji Pregled uplata i dugovanja i Detaljan pregled redoslijeda plaćanja naknada po uplatama navedena obveza nije bila iskazana (naknadno je obavljena korekcija).

Državni red za reviziju nalaže u registru koncesija iskazivati sve obveze koncesionara, a prije i nakon unosa podataka obavljati kontrolu i nadzor nad iskazivanjem podataka u aplikacijama Registra koncesija te po potrebi ispraviti nedostatke.

Minimalni iznos varijabilnog dijela naknade (za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) iznosi 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine. Iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena. Rudarski gospodarski subjekt je dužan dostaviti nadležnom tijelu za rudarstvo podatke za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina i tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u prethodnom kvartalu, najkasnije osmog dana narednog kvartala. Varijabilni dio naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina obračunava se najmanje kvartalno i dospijeva petnaestog dana narednog kvartala. Ministarstvo financija je nadležno za vođenje Registra koncesija i poslove oko evidentiranja naplate i kontrole naplate potraživanja od koncesija. Koncesionari se u najvećoj mjeri pridržavaju utvrđenog sustava naplate, s izuzetkom jednog koncesionara (eksploatacijsko polje Prudnica), te uglavnom kontinuirano i pravovremeno obavljaju plaćanje naknada za koncesiju. Koncesionarima koji imaju nepodmirene obveze dostavljene su obavijesti o dospeljoj, a nepodmirenoj naknadi za koncesiju.

Odredbom članka 8. stavka 4 Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11) te odredbom članka 9. stavka 4. nove Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 31/14), koje su bile na snazi u revidiranom razdoblju, utvrđeno je da (za obračun novčane naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena. Elaborate o rezervama izrađuju koncesionari svakih pet godina i za svako eksploatacijsko polje posebno te dostavljaju Ministarstvu gospodarstva. Ministarstvo gospodarstva dostavlja Uredu državne uprave Rješenja o potvrdi količina i kakvoći mineralnih sirovina u kojima nije navedena aktualna tržišna cijena.

Ured državne uprave za obračun naknade koristi podatke koji su mu dostupni, a to su cijene iz Elaborata koji je dostavljen uz zahtjev za izdavanje koncesije, a u međuvremenu je moglo biti dostavljeno više novih Elaborata s drugačijom tržišnom vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine od one koja se primjenjuje za obračun (obzirom na rok trajanja koncesije).

Ugovorom o koncesiji nisu utvrđivane cijene niti način obračuna koncesije nego je utvrđeno da se koncesionar obvezuje novčanu naknadu za eksploataciju mineralne sirovine plaćati prema odredbama važećeg Zakona o rudarstvu i važećoj podzakonskoj regulativi (Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina).

Ured državne uprave nije kontrolirao tržišne cijene niti uspoređivao s cijenama iz važećih Elaborata o rezervama mineralnih sirovina jer navedene elaborate nije imao te nije u mogućnosti pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine. Rješenja o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, koja nadležno povjerenstvo dostavlja Uredu državne uprave, ne sadrže podatak o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata, niti je propisana obveza rudarskih gospodarskih subjekata da Uredu državne uprave dostavljaju navedeni elaborat. Ured državne uprave je dužan pribaviti podatak o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz elaborata o rezervama mineralnih sirovina te podatak o izvađenim količinama mineralne sirovine jer je dužan kontrolirati ispravnost obračuna varijabilnog dijela naknade za eksploataciju mineralnih sirovina.

Odredbama Zakona o rudarstvu i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, propisano je da iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, koji rudarski gospodarski subjekt mora izraditi kako bi od nadležnog povjerenstva ishodio rješenje o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, a koju je dužan potvrditi svakih pet godina.

Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od nadležnog povjerenstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao kontrolirati iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u UPK obrascima u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.

U postupku revizije pribavljeni su iz Ministarstva gospodarstva dijelovi Elaborata o rezervama (koji su važeći za revidirano razdoblje) u kojima je navedena prosječna prodajna cijena (ne tržišna vrijednost). Pojedini koncesionari su u UPK obrascima iskazivali ugovorene cijene koje su različite od cijena navedenih u Elaboratu (veće su), a Ured državne uprave je u Registar koncesija unosio podatke iz dostavljenih obrazaca. Ured državne uprave nema saznanja koje podatke je koristio koncesionar kada je iskazivao cijenu mineralne sirovine.

U tablici broj 5 daju se podaci o otkopanim količinama mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala od 2013. do 2015., prosječnoj prodajnoj cijeni i tržišnoj cijeni iskazanima u Elaboratu o rezervama (dijelu Tehničko – gospodarske ocjene ležišta) te iskazanoj tržišnoj vrijednosti u UPK obrascima (m^3 otkopane mineralne sirovine).

Tablica broj 5

Otkopane količine mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala od 2013. do 2015., prosječna prodajna cijena i tržišna cijena iskazane u Elaboratu o rezervama te iskazana tržišna vrijednost u UPK obrascima (m^3 otkopane mineralne sirovine)

u kn

Redni broj	Naziv polja	Godina izrade Elaborata	Otkopane količine 2012.-2015.	Prosječni troškovi eksploatacije m^3 iskazani u Elaboratu	Prosječna prodajna cijena iskazana u Elaboratu	Tržišna vrijednost m^3 u UPK obrascima	Vrijednost eksploatirane količine mineralne sirovine u kn	Iznos obračunane naknade prema UPK obrascima
	1	2	3	4	5	6	7(3x6)	8 (7x5,0 %)
Ciglarska glina								
1.	Cerje Tužno	2012.	153 676,83	9,00	10,00	9,00 za 1 000 m^3 , a ostalo 10,00	1.642.650,00	82.133,00
2.	Cukavec II	2012.	90 480	12,00	15,00	19,5	1.764.361,00	88.218,00
3.	Ludbreški vinogradi	1999.	0	13,05	15,01	0,00	0,00	0,00
Građevni pijesak i šljunak								
4.	Jamičak	2012.	82 568,63	23,09	25,00	26,21	2.164.122,00	108.125,00
5.	Hrastovljan	2012.	1 354 622,39	12,21	15,00	15,00	20.319.335,00	1.015.967,00
6.	Prudnica	2012.	167 295,28	17,51	20,00	23,00	3.847.791,00	192.389,00
7.	Molve	2015.	209 043,42	18,44	20,00	32,00	7.385.250,00	369.262,00
8.	Trstika	2011.	539 000	20,00	23,00	23,00	12.397.000,00	614.100,00
9.	Turnišće	2012.	-	16,00	23,00	-	103.073,00	5.153,00
10.	Škareški lug	2016.	2 617	17,66	20,00	28,00	73.276,00	3.664,00
Tehničko građevni kamen								
11.	Očura II	2016.	1 110 071	10,72	15,00	15,00	16.651.065,00	832.553,00
12.	Podevčevo	2012.	4 565,28	27,32	30,75	1,28	-	10.094,00
13.	Spica	2013.	1 207 537,94	11,00	14,00	14,00	16.905.533,00	845.277,00
14.	Hruškovec i Hruškovec IV	2015.	447 801,81	19,00	22,00	24,00	10.747.244,00	537.361,00
15.	Črlena zemlja	2015.	1 000	17,64	20,0	20,00	20.000,00	1.000,00
Ukupno			5 370 279,58	-	-	-	94.020.700,00	4.705.296,00

Za eksploatacijska polja Turnišće i Podevčevo podaci u UPK obrascima su nedostadni ili nelogični. Za eksploatacijsko polje Turnišće nema podataka o otkopanim količinama i vrijednostima mineralnih sirovina jer nisu navedeni u UPK obrascima, dok je za eksploatacijsko polje Podevčevo iskazana tržišna vrijednost m^3 1,28 kn. Kao prosječna prodajna cijena ciglarske gline na eksploatacijskom polju Cerje Tužno iskazana je procjena knjigovodstvene vrijednosti jer ciglarska glina nije predviđena za prodaju.

Za obračun naknade za koncesiju eksploatacije građevinskog pijeska i šljunka u UPK obrascima jedan koncesionar je iskazao tržišnu cijenu 15,00 kn/ m^3 , dok je petero koncesionara iskazalo tržišnu vrijednost od 23,00 kn do 32,00 kn po m^3 (jedan nije iskazao cijenu). Navedeni koncesionar je u razdoblju 2013.-2015. iskazao otkopanu količinu 1 354 622,39 m^3 , dok su ostala petorica (EP Turnišće nije iskazalo podatak) ukupno iskazala 1 000 524,33 m^3 .

Za obračun naknade za koncesiju eksploatacije ciglarske gline, od čega je jedan u navedenom razdoblju eksploatirao 153 676,83 m^3 a drugi 90 480 m^3 za obračun naknade korištena je cijena 10 kn/ m^3 odnosno 19,5 kn/ m^3 .

Prema odredbi članka 31. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je prije stupanja na snagu ugovora o koncesiji prikupiti od odabranog najpovoljnijeg ponuditelja, odnosno, podnositelja zahtjeva za dobivanje koncesije potrebna jamstva i/ili instrumente osiguranja naplate naknade za koncesiju te naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji (zadužnice, bankarske garancije, osobna jamstva, mjenice, plog i ostalo) u iznosu određenom u skladu s procijenjenom vrijednosti koncesije te redovito provjeravati valjanost instrumenata osiguranja.

Prema odredbi članka 76. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt kojem se daje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina, dužan je prije zaključivanja i potpisivanja ugovora o koncesiji dostaviti davatelju koncesije jamstvo za troškove sanacije eksploatacijskog polja.

Prema odredbama članka 11. Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina (Narodne novine 142/13) jamstva za troškove sanacije eksploatacijskog polja mineralnih sirovina mogu biti zadužnice, bankarske garancije, osobna jamstva, mjenice, polog i ostalo, a vrstu i iznos jamstva određuje tijelo nadležno za rudarstvo u odluci o davanju koncesije, ovisno o predviđenim rudarskim radovima. Tijelo nadležno za rudarstvo dužno je redovito provjeravati valjanost jamstva, a način provjere se određuje u odluci o davanju koncesije.

Ugovorima o koncesiji utvrđena je obveza rudarskog gospodarskog subjekta da Uredu državne uprave svake godine do određenog datuma dostavi izjavu kojom potvrđuje da su izdane bjanko zadužnice valjane. Ured državne uprave nije provjeravao svake godine valjanost jamstva niti su rudarski gospodarski subjekti dostavljali izjavu kojom bi potvrđivali da su izdane bjanko zadužnice valjane.

Od 16 eksploatacijskih polja za 15 su pribavljena jamstva u ukupnom iznosu 41.668.000,00 kn (za Hruškovec IV nisu), od čega za naplatu naknada za koncesiju te naknadu štete za 14 eksploatacijskih polja (osim Turnišća) u iznosu 18.650.000,00 kn, a za troškove sanacije za trinaest eksploatacijskih polja 21.398.000,00 kn (nisu za Ludbreški vinogradi i Jamičak).

Za tri eksploatacijska polja (Ludbreški vinogradi, Jamičak, Turnišće) u ugovorima nisu navedeni troškovi sanacije, od čega je za troškove sanacije pribavljeno jamstvo za jedno (Turnišće) u iznosu 663.000,00 kn. Za jedanaest eksploatacijskih polja troškovi sanacije su ugovorima utvrđeni u iznosu 22.822.445,00 kn i pribavljene su jamstva (zadužnice) u iznosu 22.255.000,00 kn.

Državni ured za reviziju nalaže Uredu državne uprave ugovarati i redovito provjeravati valjanost pribavljenih jamstava osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina.

Odredbama članka 50. Zakona o koncesijama utvrđeno je da politiku koncesija provodi Ministarstvo financija, a u smislu ovog Zakona, politiku koncesija predstavljaju sve mjere i aktivnosti usmjerene uspostavi i održanju učinkovitog sustava davanja koncesija, a osobito nadzor nad provedbom ugovora o koncesijama, vođenje Registra koncesija, sudjelovanje predstavnika ministarstva nadležnog za financije u postupcima davanja koncesija, praćenje provedbe ugovora o koncesijama s obilježjima javno-privatnog partnerstva, edukaciju te praćenje međunarodne prakse.

Nadzor nad koncesionarom koji ne izvršava obveze u skladu s ugovorom o koncesiji i posebnim propisima provodi Ministarstvo samostalno ili na zahtjev davatelja koncesija, a nadzor se može pokrenuti i kod onih fizičkih i pravnih osoba za koje se prema prijavi ili na drugi način došlo do saznanja da postoji sumnja da djelatnost za obavljanje koje je potrebna koncesija, obavlja bez dodijeljene koncesije.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (Narodne novine 32/12, 67/12, 124/12, 78/13, 102/13, 24/14, 134/14, 154/14), propisano je da Carinska uprava, kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija, između ostalog, provjerava zakonitosti postupanja s robom sukladno propisima o koncesijama, obavlja poslove praćenja plaćanja naknade za koncesije, obavlja inspekcijski nadzor ovlaštenika koncesije u pogledu zakonitosti, pravilnosti i pravodobnosti obračuna, prijava i uplate koncesija te utvrđuje da li davatelj koncesije poduzima propisane mjere za naplatu naknada za koncesije i druge poslove nadzora sukladno propisima o koncesijama.

U cilju osiguranja provedbe odgovarajućeg nadzora, Ministarstvo financija, Carinska uprava je u travnju 2015. donijela Uputu o obavljanju nadzora u području koncesija. Uputom je dan sistematizirani pregled sadržaja relevantnih temeljnih propisa za provedbu nadzora zakonitosti, pravilnosti i pravodobnosti obračuna, prijava i uplata po osnovi naknada za koncesije te dodatna pojašnjenja vezano za provođenje nadzora u ovom području.

Ministarstvo financija omogućilo je Uredu državne uprave praćenje i nadzor uplaćenih naknada za koncesije i potraživanja naknade za koncesije i to: naplate naknade za fiksni dio (zauzetu površinu), koja se plaća jednom godišnje te naknade za varijabilni dio (otkopanu količinu) koja se plaća kvartalno. Svojom Okružnicom od 23. travnja 2014. poslalo je uputu svim Uredima državne uprave, Županijama, Gradovima i Općinama, o postupanju s dospjelim, a nepodmirenim naknadama za koncesiju. Sukladno okružnici, u slučaju nepodmirivanja dugovanja duže od šest mjeseci Ured šalje opomenu. Ukoliko u roku od 30 dana od primitka opomene koncesionar ne podmiri svoje dugovanje, pokreće se postupak prisilne naplate putem Općinskog državnog odvjetništva, a ako niti nakon postupka prisilne naplate u roku od 15 dana od dana pokretanja prisilne naplate nije naplaćeno dugovanje, Ured državne uprave je dužan odmah pokrenut postupak raskida ugovora o koncesiji.

Mjere naplate potraživanja poduzima Ministarstvo financija tako što dopisima upozorava davatelje koncesija na obavezu poduzimanja mjera radi naplate potraživanja. Ured državne uprave obavještava koncesionare o dospjelim, a nepodmirenim naknadama za koncesiju, sukladno podacima iz evidencije Registra koncesija.

Ured državne uprave je u 2013. uputio prema šest koncesionara 16 opomena za naplatu duga prema osam ugovora te je naplatio 177.599,00 kn, u 2014. je uputio prema šest koncesionara 23 opomene za naplatu duga prema 12 ugovora te je naplatio 233.535,00 kn, a u 2015. je uputio prema pet koncesionara osam opomena za naplatu duga prema šest ugovora i naplaćeno je 507.031,00 kn. O poduzetim radnjama Ured državne uprave obavještava nadležna tijela (Ministarstvo financija, Županijsko državno odvjetništvo, Ministarstvo gospodarstva i rudarsku inspekciju). U razdoblju 2013.-2015. Ured državne uprave je za prisilnu naplatu podnio jedan prijedlog za ovrhu, te je donijeto Rješenje o ovrsi u travnju 2013. za koncesionara eksploatacijskog polja Prudnica.

U Registru koncesija iskazana su potraživanja prema dva koncesionara, od kojih je jedan brisan iz sudskog registra a za drugog još traje stečajni postupak. Za jednog koncesionara je na dan 13. travnja 2016. u Registru koncesija iskazano potraživanje za naknadu za otkopanu količinu mineralnih sirovina u iznosu 30.869,00 kn (prema ugovoru koji je trajao od 8. prosinca 2008. do 24. srpnja 2012.), a nad navedenim koncesionarom je u siječnju 2014. otvoren stečajni postupak i provedeno je brisanje iz sudskog registra.

Ured državne uprave nema saznanja da li je potraživanje bilo prijavljeno u stečajnu masu te je u veljači 2016. od Općinskog državnog odvjetništva zatražio informaciju o navedenom, a do početka listopada 2016. nije dobio traženu informaciju. Na dan 13. travnja 2016. iskazano je i potraživanje prema drugom koncesionaru, za naknadu za zauzetu površinu odobrenog eksploatacijskog polja, u iznosu 235.181,00 kn, a nad navedenim koncesionarom je u srpnju 2009. otvoren stečajni postupak koji još traje. Ured državne uprave nema saznanja da li je potraživanje bilo prijavljeno u stečajnu masu.

Inspektori Ministarstva financija obavljaju financijski nadzor u području koncesija, samostalno nad koncesionarom koji ne izvršava obveze u skladu s ugovorom o koncesiji i posebnim propisima, temeljem podataka iz Registra koncesija, prijava, zahtjeva nadležnih državnih odvjetništava, kao i na zahtjev davatelja koncesije. Postupak nadzora se može pokrenuti i kod onih fizičkih i pravnih osoba za koje se po prijavi ili na drugi način saznalo da postoji sumnja da obavljaju djelatnost za koje je potrebna koncesija, bez dodijeljene koncesije. U razdoblju 2013. – 2015. financijski nadzor nije obavljan.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, rudarska inspekcija Ministarstva gospodarstva provodi inspekcijski nadzor nad izvođenjem rudarskih radova.

Na zahtjev Ureda državne uprave, tijekom 2013., 2014. i 2015. od Državnog inspektorata, Sektora nadzora u području rudarstva, elektroenergetike i opreme pod tlakom, Službe nadzora u području rudarstva, odnosno od strane Ministarstva gospodarstva, Uprave za inspekcijske poslove dostavljeni su zapisnici i rješenja kojima je utvrđeno da je na eksploatacijskom polju Jamičak u razdoblju od studenoga 2007. do listopada 2012. eksploatirano 532 990 m³ šljunka i pijeska bez koncesije, od čega 147 701 m³ volumne mase izvan granica odobrenog eksploatacijskog polja a 385 289 m³ unutar granice eksploatacijskog polja.

Ured državne uprave nema saznanja koliko je obračunano i koliko je naplaćeno. Također, Uredu državne uprave je dostavljeno očitovanje Službe nadzora o obavljenim nadzorima u 2012. i pokrenutim zahtjevima za naknadu štete od dva koncesionara. Utvrđena je šteta u iznosu 395.550,00 kn zbog eksploatacije pijeska i šljunka na eksploatacijskom polju Prudnica, u razdoblju od travnja 2009. do veljače 2012., bez koncesije za eksploataciju, te u razdoblju od veljače 2010. do siječnja 2012. na eksploatacijskom polju Turnišće u iznosu 672.630,00 kn. Ured državne uprave nema saznanja da li je navedeni iznos naplaćen.

Prema odredbama članka 51. Zakona o koncesiji, davatelj koncesije dužan je kontinuirano nadzirati rad koncesionara i izvršavanje njegovih obveza iz ugovora o koncesiji, a što uključuje i redovito praćenje izvršavanja plaćanja naknade za koncesiju, ako je ona određena ugovorom o koncesiji, te plaćanja svih ostalih obveza koje nastaju kao posljedica provedenih nadzora od strane inspekcijskih službi i drugih nadležnih tijela.

Također je dužan za vrijeme trajanja ugovora o koncesiji voditi posebnu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje koncesionara, a najmanje prikupljanjem i analizom standardnih financijskih izvješća na godišnjoj razini, pri čemu je dužan voditi evidenciju o svim povezanim trgovačkim društvima koncesionara. Davatelj koncesije dužan je do 1. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu dostaviti ministarstvu nadležnom za financije izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara, a osobito u odnosu na plaćanje naknade za koncesiju, poduzete radnje vezane za nadzor rada koncesionara, pokrenute mjere prisilne naplate naknade za koncesiju i drugih novčanih obveza po osnovi nalaza/rješenja inspekcijskih i drugih službi, raskinute ugovore o koncesiji i one koji su u procesu raskida, poslovanje koncesionara kada je to društvo posebne namjene, izvršenje podugovora i ugovora s takvim svojstvom koje je sklopio koncesionar, a koji su vezani na ugovor o koncesiji, te ostale bitne podatke o izvršenju ugovora o koncesiji.

Davatelj koncesije dužan je obavijestiti nadležno državno odvjetništvo o postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji u skladu s djelokrugom rada i odredbama propisa kojima se uređuje rad državnih odvjetništava. Davatelj koncesije odgovoran je za potpunu i pravodobnu naplatu naknade za koncesiju. Davatelj koncesije u slučaju kada nije istodobno i korisnik prihoda po osnovi naknade za koncesiju, dužan je dostaviti korisniku prihoda dokumentaciju na temelju koje korisnik prihoda može ustrojiti evidenciju potraživanja u svojim poslovnim knjigama, a korisnik prihoda u slučaju kada koncesionar ne plaća obveze po osnovu naknade za koncesiju koja predstavlja njegov prihod, dužan je o tome obavijestiti davatelja koncesije radi poduzimanja mjera naplate.

Tijekom 2014. Sektor nadzora je obavijestio Ured državne uprave da nije provedena tehnička sanacija istražnog prostora Belski dol Gornji-Podrute prema projektnoj dokumentaciji. Također je obaviješten Ured državne uprave da je obilaskom eksploatacijskog polja Cukavec, radi utvrđivanja količina eksploatairane ciglarske gline bez koncesije za eksploataciju, utvrđeno da nije provedena sanacija eksploatacijskog polja i da nisu provedene mjere osiguranja radi sprečavanja nastanka opasnosti za ljude, prirodu i okoliš, te se polje dostavlja na daljnje postupanje u cilju utvrđivanja nositelja eksploatacijskog polja i provođenja izvanredne sanacije.

U 2015. Služba nadzora je obavijestila Ured državne uprave da su na eksploatacijskom polju Belski dol koncem 2006. obustavljeni rudarski radovi (rudarskim radovima su eksploatairane sve potvrđene rezerve tehničko-građevnog kamena), da su provedene mjere osiguranja radi sprečavanja nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš te da nije provedena sanacija kopa u skladu s projektnom dokumentacijom.

Također, Ured državne uprave je obaviješten da je eksploatacijsko polje Hruškovec IV obustavilo izvođenje rudarskih radova koncem 2009. zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa na katastarskim česticama unutar granice eksploatacijskog polja, da su provedene mjere osiguranja radi sprečavanja nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš te da nije provedena sanacija kopa u skladu s projektnom dokumentacijom. U siječnju 2016. dostavljeno je Rješenje kojim je zabranjeno izvođenje rudarskih radova na eksploataciji mineralne sirovine građevnog pijeska i šljunka na eksploatacijskom polju Prudnica izvan granica obuhvata dodijeljene koncesije.

Provedenim inspekcijskim nadzorom od 15. prosinca 2015. do 12. siječnja 2016. utvrđeno je da je i u razdoblju od svibnja 2012. do lipnja 2015. obavljana eksploatacija mineralne sirovine građevni pijesak i šljunak i izvan granice obuhvata dodijeljene koncesije za eksploataciju.

Uredu državne uprave je dostavljen optužni prijedlog koji je podniet u 2013. protiv trgovačkog društva i direktora društva vezano uz eksploataciju šljunka na eksploatacijskom polju Jamičak. Dostavljeno je i rješenje kojim je zabranjeno rudarskom trgovačkom društvu izvođenje rudarskih radova na eksploataciji mineralne sirovine građevnog pijeska i šljunka na odobrenom eksploatacijskom polju i površinskom kopu Škareški lug, jer na poslovima odgovornog voditelja izvođenja rudarskih radova ne zapošljava odgovornu stručnu osobu koja ispunjava uvjete propisane Zakonom o rudarstvu.

Radi spoznaje o funkcioniranju sustava gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, tijekom obavljanja revizije (u svibnju 2016.), Državni ured za reviziju zatražio je od jedinica lokalne samouprave na području Županije mišljenje o funkcioniranju sustava gospodarenja mineralnim sirovinama. Jedinice lokalne samouprave ističu nekoliko problema u funkcioniranju sustava gospodarenja mineralnim sirovinama.

Ističu obračun i naplatu naknade (kontinuitet, pravovremenost i učinkovitost praćenja naplate naknade za koncesiju) te nedostavljanje informacija nadležnih inspekcijskih službi o nalazu provedenog nadzora (nemaju saznanja o potrebi sanacije eksploatacijskog polja, a dužni su brinuti o zaštiti okoliša i prirode na svom području). Smatraju kako je u interesu prije svega države (kojoj pripada 50% varijabilnog dijela naknade) da osnovica za izračun varijabilnog dijela naknade bude egzaktno utvrđena te da je trebalo zadržati raniji omjer podjele varijabilnog dijela naknade, koji je bio utvrđen na način da 50% varijabilnog dijela naknade pripada jedinici lokalne samouprave na čijem se području otkopava /pridobiva mineralna sirovina, kao svojevrsan oblik „odštete“ zbog utjecaja zahvata na krajobrazne, atmosferske ili druge značajke prostora. Jedinice naglašavaju da je naknada koja se uplaćuje u proračun minimalna u odnosu na štete koje nastaju eksploatacijom kao npr. materijalne štete na susjednim objektima i vodovodnim cijevima zbog seizmološkog efekta od miniranja i detonacija, štete na cestama zbog prijevoza prekomjernog tereta, skretanje podzemnih voda zbog miniranja kao i problem zagađenosti okoliša zbog prisutne prašine. Posebno ističu problem istražnih i eksploatacijskih polja na kojima se više ne obavlja istražni radovi ili eksploatacija mineralne sirovine koja nisu sanirana, a o tijeku postupaka prema koncesionarima nemaju saznanja.

Kako bi se moglo racionalno upravljati mineralnim sirovinama i donositi pravilne odluke i mjere u području gospodarenja mineralnim sirovinama, potrebno je raspolagati s točnim i pravovremenim podacima. Informacijski sustav treba omogućavati potencijalnim korisnicima da u svakom trenutku raspolažu potrebnim podacima o gospodarenju mineralnim sirovinama, kako bi mogli donositi odluke na temelju relevantnih informacija. planirati i ostvarivati koristi od navedenih informacija.

Državni ured za reviziju predlaže uspostaviti učinkovitu suradnju Ureda državne uprave, rudarske inspekcije i drugih službi nadzora na području rudarstva, kao nadležnih tijela koja obavljaju aktivnosti iz područja rudarstva, te jedinica lokalne samouprave na čijem području se eksploatiraju mineralne sirovine, kako bi se osigurala protočnost informacija o eksploataciji mineralnih sirovina te pravodobno i učinkovito spriječila moguća protupravna eksploatacija. Učinkovita suradnja trebala bi pridonijeti smanjenju štete počinjene Republici Hrvatsko i jedinicama lokalne samouprave te ostvarenju održivog gospodarenja mineralnim sirovinama.

Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi

Izvođenjem rudarskih radova pri eksploataciji mineralnih sirovina utječe se na okoliš te su stoga odredbama Zakona o rudarstvu, između ostalog, propisane obveze rudarskih gospodarskih subjekata u svrhu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi. Sanacijom prostora, prema odredbi članka 12. Zakona o rudarstvu, smatraju se rudarski radovi radi provedbe mjera osiguranja rudarskim radovima otkopanih prostora kojima se isključuje mogućnost nastanka opasnosti za ljude i imovinu, kao i za prirodu i okoliš, kao i radi privođenja namjeni određenoj dokumentima prostornog uređenja ako su za to ispunjene pretpostavke.

Prema odredbama članaka 69. i 101. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt odgovara za štetu u prirodi i okolišu nastalu izvođenjem rudarskih radova na eksploatacijskom polju, dužan je tijekom izvođenja te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova provesti sanaciju prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, provesti mjere osiguranja radi sprječavanja nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš te o tome izvijestiti rudarsku inspekciju i inspekciju zaštite okoliša, te ministarstvo nadležno za pomorstvo ako se rudarski radovi izvode na pomorskom dobru. Ako su provedene mjere osiguranja dovoljne, rudarska inspekcija i inspekcija zaštite okoliša izdaju rudarskom gospodarskom subjektu potvrde o provedbi spomenutih mjera, nakon čega davatelj koncesije donosi rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja, a može donijeti i rješenje o brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja. Ako rudarski gospodarski subjekt ne provede sanaciju, davatelj koncesije naložit će mu provođenje sanacije u primjerenom roku, a ako ni nakon ostavljenog roka ne provede sanaciju, to će se učiniti putem treće osobe, na trošak rudarskog gospodarskog subjekta, pri čemu će pravne radnje pred sudom poduzeti nadležno državno odvjetništvo.

Na dva istražna polja građevnog pijeska i šljunka (Dolenščak i Prudnica 2), kojima je sadašnji ovlaštenik Republika Hrvatska, Ured nije zatražio potvrde o sanaciji istražnih prostora. Za istražni prostor Černjak potvrde su dostavljene, odnosno pribavljene od Ministarstva zaštite okoliša i Rudarske inspekcije. Na jednom eksploatacijskom polju ciglarske gline (Lukavec), dva eksploatacijska polja građevnog pijeska i šljunka (Lešće i Krtinje) te eksploatacijska polja tehničko građevnog kamena (Čanjevo i Očura) ovlaštenici su izgubili pravo te je nositeljem postala Republika Hrvatska. Ured nema podataka da li je sanacija na navedenim poljima provedena jer potvrde nisu dostavljene od inspekcije zaštite okoliša i rudarske inspekcije, a Ured ih nije službeno zatražio.

Državni ured za reviziju predlaže pribaviti potvrde rudarske inspekcije i inspekcije zaštite okoliša o provedbi sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi na istražnim i eksploatacijskim poljima te nalaže poduzeti mjere radi provedbe postupaka sanacije za eksploatacijska polja za koja nije provedena sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije. Ciljevi revizije su bili ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s donesenim propisima, planovima i unutarnjim procedurama vezanim uz koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, ocijeniti informacijski sustav i evidencije o rezervama i eksploataciji mineralnih sirovina, ocijeniti dodjelu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima, ocijeniti pravilnost obračuna naknade za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, ocijeniti provedbu nadzora nad naplatom prihoda i potraživanjima za prihode od naknade za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, nadzora nad izvršavanjem ugovora o dodjeli koncesija te ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije ocjenjuje se kao **učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, jer su utvrđene određene slabosti i propusti koje ne utječu bitno na gospodarenje mineralnim sirovinama. Zbog navedenog se predlaže:

- Unijeti u registar istražnih prostora podatke za šest istražnih prostora u skladu s odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima.
- Prije upisa podataka u Registar koncesija provjeriti ispunjenosti svih elementa u prijavi te poduzeti radnje radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i osiguravanja ažurnih, potpunih i točnih podataka u Registru koncesija.
- Utvrditi procedure i aktivnosti Ureda državne uprave u obavljanju poslova gospodarenja mineralnim sirovinama kako bi se izbjegli propusti i u Registar koncesija unosili točni podaci.
- Poduzimati radnje radi pravodobnog pribavljanja podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, koje su koncesionari obvezni dostavljati Uredu državne uprave prema odredbama Zakona o rudarstvu i Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te pribavljene podatke provjeravati, analizirati i sistematizirati, kako bi se osigurali podaci o resursima po eksploatacijskim poljima, što je bitno zbog ograničenosti resursa i njihove zaštite.
- Zatražiti od Ministarstva gospodarstva, od nadležnog povjerenstva, dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao kontrolirati iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u UPK obrascima u odnosu na tržišnu vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.
- Ugovarati i redovito provjeravati valjanost pribavljenih jamstava osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina.

- Uspostaviti učinkovitu suradnju Ureda državne uprave, rudarske inspekcije i drugih službi nadzora na području rudarstva, kao nadležnih tijela koja obavljaju aktivnosti iz područja rudarstva te jedinica lokalne samouprave na čijem području se eksploatiraju mineralne sirovine, kako bi se osigurala protočnost informacija o eksploataciji mineralnih sirovina te pravodobno i učinkovito spriječila moguća protupravna eksploatacija.
- Pribavljati potvrde rudarske inspekcije i inspekcije zaštite okoliša o provedbi sanacije za istražna i eksploatacijska polja na kojima su izvedeni rudarski radovi, prije brisanja ovlaštenika eksploatacijskih polja iz registra eksploatacijskih polja, te poduzimati radnje nakon što se utvrdi da sanacija nije obavljena, kako bi se prostor što prije mogao privesti namjeni utvrđenoj prostorno-planskom dokumentacijom.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih naloga i preporuka pridonijela poboljšanju postupanja pri vođenju i cjelovitosti evidencija, obračunu naknade za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, provjeravanju valjanosti jamstava, provedbi odgovarajućeg nadzora i sanaciji prostora, što bi pridonijelo i učinkovitijem gospodarenju mineralnim sirovinama na području Županije.

OČITOVANJE SUBJEKTA REVIZIJE

Ured državne uprave je prihvatio nalaze i preporuke Državnog ureda za reviziju. U očitovanju navodi okolnosti u kojima su propusti učinjeni te razloge zbog kojih gospodarenje mineralnim sirovinama nije dovoljno učinkovito.

U očitovanju Ured državne uprave navodi da je odredbama članka 8. stavka 2. Pravilnika o Registru koncesija propisano da ako se provjerom utvrdi da u prijavi za upis ili prijavi za upis promjena nedostaje neki podatak ili da neki od podataka ne odgovara podatku navedenom u ugovoru, davatelju koncesije se šalje Obavijest o zaprimljenoj nepotpunoj i/ili netočnoj dokumentaciji radi dopune podataka, odnosno dostave nove prijave za upis ili prijave za upis promjena. Od 2010., od kada je ustrojen Registar koncesija, pa sve do početka 2014. do kada su UPK obrasci bili dostavljani na unos i provedbu Registru koncesija Ministarstva financija, nije bilo primjedbi od strane istog tijela na sadržaj dostavljenih UPK obrazaca. Ured državne uprave navodi da od početka 2014., od kada Ured državne uprave unosi podatke iz UPK obrazaca u Registar koncesija, podaci iz UPK obrazaca dostavljenih od koncesionara su bili dostatni za unos i provedbu u Registru koncesija. Nadalje, Ured državne uprave u očitovanju navodi da je uvidom u detaljan pregled redoslijeda plaćanja naknade po uplatama za ID ugovora 100486, za naknadu za istraživanje mineralnih sirovina, vidljivo da je na dan 15. srpnja 2016. račun za uplatu otvoren.